

hospodárskou, ktorou majú až dosud, nýbrž i možnosti, ktoré tyto státy poskytujú našemu vývozu do budúcnosti.

Zapsal:
Dr. Moudrý

Četl:
Krho

AMZV ČR, KV, kart. 44, bez č. Cyklostyl, strojopis.

¹ Prezident E. Hácha 1. 12. 1938 vymenoval novú vládu R. Berana.

² Nový predseda česko-slovenskej vlády 13. 12. 1938 v poslaneckej snemovni a v senáte Národného zhromaždenia predniesol program novej vlády. Celé znenie pozri PNOB, 3. zväzok, 3. zošit, s. 40 – 47, č. 987.

³ Papée, Kazimierz.

⁴ Alexandrovskij, Sergej Sergejevič.

⁵ Pozri dok. č. 75.

⁶ J. Wettstein 12. 12. 1938 do Budapešti hlásil: „V mene nemocného ministra zahraničných vecí ma Krho požiadal, aby som Vám vyjadril vďaka česko-slovenskej vlády za Vaše priateľské vyhlásenie, ktoré Vaša Excelencia vyslovila vyslancovi Kobrovi obľadne budúcich vzťahov našich štátov a ktoré sa v Prahe stretlo s najpriaznivejším ohlasom.“ – DIMK, III, s. 244, č. 136.

⁷ V decembri 1938 J. Vörne bol vymenovaný za splnomocneného ministra maďarskej vlády a za stáleho zástupcu ministra zahraničných vecí.

⁸ Návšteva sa uskutočnila 21. 1. 1939.

⁹ I. Csáky navštívil Berlín 16. – 17. 1. 1939.

¹⁰ Česko-slovenská delegácia 20. 12. 1938 podpísala hospodársku dohodu v Budapešti.

18. december 1938, Rudník.

Správa inšpektorátu finančnej stráže Krajskému úradu o ťažkostiach v zásobovaní, v lekárskej pomoci a v komunikačnom spojení v regióne v dôsledku rozhodnutia arbitrov vo Viedni.

Oznamujeme, že v poslednej dobe sa množia sťažnosti obyvateľstva obcí Jasov, Rudník, Poproč a Zlatá Idka na neznesiteľné pomery vzniklé v tomto pásme po utvorení novej demarkačnej čiary, ktorou všetky komunikačné spoje pripadli k Maďarsku. Následkom toho obyvateľstvo uvedených obcí má na našej strane voľný, iba naprosto neschodný a veľmi hornatý priestor smerom na Kojšov – Jaklovce – Gelnicu, ktorá je vzdialená cca 29 – 36 km z jednotlivých obcí. Za terajšieho zimného počasia je veľkou námahou a rizikom túto cestu iba na ľahko – bez bremena – vykonať. S povozom a poľahom je to úplne vylúčené a furman sa za žiadne peniaze na túto cestu nevydá.

Obyvateľstvo obcí bolo i prv odkázané všetky životné potreby obstarávať si z Jasova, Medzeva, Moldavy n/Bodvou a z Košíc. Časť Jasova, v ktorej je lekár a lekárne a jediná hlavná hradskej Jasov – Medzev, pripadla k Maďarsku. Maďarská hraničná stráž zásady malého pohraničného styku dodržiava len potiaľ, pokiaľ to ich záujmom vyhovuje. Vžitý zvyky obyvateľstva, t. j. mletie obilia, obstaranie lekárskej pomoci a liekov v maďarskej obsadenej časti obce Jasova a prevoz najnutnejších životných potrieb po hradskej Jasov – Medzev, zásadne nedovoľuje okrem jednotlivých prípadov – vzdor tomu, že veliteľ maďarskej stráže pri komisionálnom jednaní generála Viesta s maďarským podplukovníkom Andorkom dostal ústny rozkaz od podplukovníka Andorku, aby mletie

obilia, obstarávania lekárskej pomoci, liekov, ako i prevoz najnutnejších životných potrieb bol až do ďalšieho rozhodnutia povolený.

Veliteľ maďarskej stráže rozkaz toho neuposluchol a pri jednaní s ním prehlásil, že vraj nemá istotu, či múka a predmety prevozu z Medzeva nie sú určené pre armádu a finančnú stráž. I po odchode nášho vojska však maďarská stráž trvá na svojom a dľa zaručených správ prehlasuje, že smrďavých Slovákov v uvedených obciach musí vyhladovaním zničiť.

Situácia obyvateľstva a najmä finančnej stráže je za týchto okolností velice kritická. Pokiaľ v obciach ešte aké zásoby aprovizácie boli, bolo nám možné predsa len obyvateľstvo uspokojovať. Nakoľko však jednanie s Maďarskom vo veci tejto je zdĺhavé, nevedie ku konečnému rozriešeniu týchto naliehavých otázok, je posun demarkačnej čiary predmetom denných rozhovorov obyvateľstva. V obciach je čím ďalej tým väčšia nespokojnosť. Finančná stráž súc v najťažšom postavení, nemá k stálym steskom obyvateľstva už žiadnych uspokojujúcich argumentov a nie je možné predvídať, ako sa budú pomery v uvedených obciach za tohto stavu ďalej vytvárať.

Jediná možnosť existencie štátnych orgánov a obyvateľstva obcí je, že bude hradská Jasov – Medzev Maďarskom uvoľnená. V Medzeve by už bolo možné obstarat' všetky potreby obyvateľstva a taktiež by sa uvoľnilo riadne poštové spojenie, ktorého teraz niet.

Vzhľadom k tomu, že sa jedná o veľmi naliehavé potreby obyvateľstva a štátnych orgánov, žiadame, aby v záležitosti tejto bola zjednaná čím skôr náprava.

Správca inšpektoriátu

SNA, ÚRK, kart.18, B. 2. 4, č. 45. Odpis, strojopis.

80

19. december 1938, Bratislava.

Záznam J. Ciekera, vedúceho sekretariátu pre rokovanie s Maďarskom, o prepadnutí obce Slanec maďarskými ozbrojencami a jeho dôsledkoch pre rokovanie medzi česko-slovenskou a maďarskou vládou.

Záznam

Dnes napoludnie prišla správa, že Maďari prekročili demarkačnú čiaru a obsadili obec Slanec. Finančný dozorca Hrdina bol zastrelený. Podrobná správa je pripojená v odpise.¹

Zároveň boli mi dnes hlásené prípady násilnosti páchané maďarskými orgánmi na slovenských ľudoch v okupovanom území. Bolo mi ďalej oznámené, že slovenskí kolonisti – hoci maďarská vláda oznámila, že akékoľvek vypovedanie bude suspendované do tých čias, kým dohoda o kolonistoch nebude uzavretá – sú naďalej vypovedaní a to behom dvoch dní, druhí behom dvoch hodín atď.

Ihneď som vec zreferoval pánu predsedovi vlády Dr. Jozefovi Tisovi, ktorý mi nariadil, aby som oznámil do Budapešti, že jednania s Maďarmi okamžite majú byť prerušené. O 5.10 hod. odpoludnia som tento príkaz vyplnil. Telefonát prevzal riaditeľ Šindler z vyslanectva Česko-Slovenskej republiky v Budapešti.

V priebehu telefonovania mi prišla ďalšia správa, že Maďari obsadili vojskom a „szabadcsapatok“² obce Kuzmice, Silváš, Kaľšu, vrátane celý úsek železničnej trate Košice – Užhorod³.